

Orðið universitas merkir heild og ber upp í sær myndning av einum stovni í einum framkomnum samfelag, ið vil vinna sær kunnleika. Eitt universitet er ein vitalur samfelagsligur líkamslutur. Tað hoyrir upp í tey eyðkenni, ið gera eina tjóð til eina tjóð, ella ein landslut til ein landslut við tydingi. Eitt universitet er eitt heidursspjaldur, ið landspartar í øðrum londum kappast um at draga til sín.

Fyritreytin fyri, at vit skulu duga at siggja Fróðskaparsetrið, sum tað er, kortini, at vit veruliga tora at virða okkum sjálvi sum fólk og sum foroyingar, tora at fegnast um setrið og ikki halda at Føroyar eru so litlar og neyðarligar, at tað er kanska skomm ella "sneudugt" at seta sær slik mál sum gransking og hægri undirvising. Vit mugu koyra tað altíð snikjandi fatanina av okkum sum de "fattige folk udi Færo" á bláman og tora at virða okkara egna, eisini har tað viðhvort fer eitt sindur burtur úr yrkadegi okkara og út um eingjargarðarnar. Hvi skulu vit ikki tora at lita á, at okkara granskarar og hægri lærarar gera nýttu fyri pengarnar, tá fólk rundan um okkum ikki ivast í hesum.

Hin vegin er tað sjálvandi eisini ein spurningur um at duga sær högv. Tað er ikki skylda okkara at hava alt, sum hini hava. Vit skulu ikki gapa yvir meira, enn vit við skili og skynsemi kunna klára. Hvat er so tað? Fyrst og fremst skulu vit ikki fara undir hægri undirvising á økjum, har vit ikki hava neyðugan fakligan forleika. Tað er avgerandi. Tað, sum vit hava, má vera professionelt. Vit skulu seta somu krøv til okkara visindalið, sum teir gera í grannalondum okkara. Tað eru kortini óki, har vit, um nøguleikin verður skaptur, naturliga vilja vinna okkum forleika. Tá danska granskingarpolitiska ráðið sigur, at Danmark hevur sjálvst ábyrgdina av, at tað verður granskað í donskum samfelagsviðurskiftum, i donskum máli og danskari mentan, tí gera teir tað ikki sjálvir, verður eingin gransking á hesum øki, so er just tað sama galdandi fyri Føroyar. Vit og eingin annar hava ábyrgdina av at finna og skapa kunnleika og vitan um okkum og okkara viðurskifti, tað er okkara skylda, ikki bert fyri okkum sjálvum, men eisini fyri aljóðagranskingini, tí er tað á nokrum øki vit kunnu gera eitt átak í aljóðagransking, so er tað um okkum sjálvi og okkara egnu viðurskifti. Hetta er galdandi fyri okkara mál, mentan, bókmentir, søgu, samfelagsviðurskifti, náttúruviðurskifti á sjógv og landi. Er tað ikki ein aðaluppgáva hjá okkum, ið liva mitt í Atlantshavi, at vinna kunnleika um havið,

og tað, sum har livir. Vit hava ikki bert sjálvi ábyrgdina av at fáa til vega vitan og kunnleika um okkara egnu viðurskifti, men vit mugu eisini hava vitan og kunnleika, so vit kunnu tilganga granskingarúslit hjá øðrum til okkara viðurskifti. Hetta skuldi verið púra greitt. Kunnleiki er vald, nú meira enn nakrantíð.

Tað er bert tað eina Fróðskaparsetur Føroya í hesum landi, og tí meti eg eisini, at hesin stovnur eigur at setast í eina serstöðu á grein 14 í figgjarlógini. Tað ber ikki altíð til, sum eg haldi Atli Dam segði, at fara við grassláimaskinuni og sláa alt líka stutt. Á viðgera alt líka førir í nógvum førum størri ólíkleika við sær. Summir stovnar kunna tola ein rættiliga stóran marginaluttan at stovnurin og virksemið har dettur sundur, men tað kann ein stovnur sum Fróðskaparsetrið ikki, tí hann er so samansettur, at tekur tú ein lið burtur á eini deild, so kunnu hinir skrambla saman, alt er ein samansjóðað heild - sum ein maskina.

Tað ber sjálvandi til at skera onkra deild burtur, men hvør vil færa knivin, og hvat meirvirði fær landið burtur úr tí sparda peninginum. Okkara litla visindaliga umhvørvi er ikki storri enn so, at tað verður torført at fáa tað at fungera, um iit kemur í millum tey fáu fólk, vit hava.

Vit vita, at land okkara er næstan koyrt á heysin av einum búskaparpolitikki, sum eingin vil taka ábyrgdina av, men sum vit øll mugu gjalda fyri. Kanska halda politikararnir seg hava gjørt sitt, tá teir hava skorðið at beini á øllum økjum, so øll merkja pinuna. Hin vegin skal ikki so nógvur peningur til afturat fyri at fáa ein stovn sum Fróðskaparsetrið at virka væl. Herfyri stóð ein grein um tjóðleikkus í danska blaðnum Weekendavisen. Hovundin spyr "hvør længe skal vi fortsætte med at putte over 200 millioner i en utilfredsstillende Nationalscene, når et passende antal ekstra millioner kunne få den til at fungere?" Í sama høpi verður vist til Peter Augustinus, formannin fyri Augustinusfondin, ið vil lata pening til føroyska listaskálan, fyri at siga "Danmark anbringer nogle penge i kulturlivet, men ikke nok til at det fungerer optimalt. Det er nemlig marginalt, som giver effekten. Set fra et investeringsmæssigt synspunkt er det amatørisme". Flutt á okkara viðurskifti áttu politikararnir saman við setrinum at komið ásamt um, á hvørjum økjum vit skulu royna at skora á visindaliga vøllinum, og hareftir latið tað, sum tað kostar. Eg hevði einskilgáðan ommubeiggja, hann segði við meg, at livið var sum at vera umborð á

skipi. Var tú nýggjur umborð, so skuldi tú ikki bert leypa til og gera okkurt, men seta teg inn í viðurskiftini. Tá tu visti hvussu og hvat tu skuldi gera, kundi tú leypa til. Eg haldi meg hava varhugan av, at vit hava eina landsstýrskvinnu, ið skilur støðuna hjá setrinum og at "kemiin" millum setrið, landstýrskvinnuna og tey, sum hava við gransking og hægri undirvising at gera í landsstýrinum, er í lagi, og at hon veruliga vil leypa til, tá hon hevur fingið tamarhald á viðurskiftinum. Hetta landstýrið hevur ikki lovað nógv á hesum øki. Har sum tað er ein vilji, er ein von. Sjálvur eri eg av lyndi optimistur, so eg vóni, at tað kortini kemur at rigga, um tað eydnast okkum at fáa játtandi mynduleikarnar at skilja, at í førinum Fróðskaparsetur Føroya er tað ikki tann stóra upphæddin, ið skilur millum at liggja í andaleypi og at fungera rimiliga væl, men tað er ein avgerandi upphædd.

Lát meg so koma aftur til spurningin, sum er settur mæ: hvørjar framtíðarætlanir havi eg sum nýggjur rektari við setrinum. Nú havi eg skitserað tann veruleika, sum framtíðarætlanirnar skulu byggjast á, tær eru ikki tær bjartastu í løtuni. Tað ræður um at royna at halda torn, so vit ikki missa tað, sum vit hava vunnið. Møguliga skulu vit eisini til at endurskoða bláa álitid, bláka kortini ódrvisi, so tey hóska betur til støðuna sum hon er, men tað ber ikki til at gera eftir einari nátt, og í øllum førum verður tað ikki rektari setursins, ið kemur at gera slíkt av einsamallur. Vit mugu heldur ikki sleppa endamáli setursins, ið er gransking og hægri undirvising, upp á fjall, og eins og handlarin gryta alt móguligt upp á hyllarnar til tess at yvirliva.

Tað er altíð lættast at skera alt yvir ein kamb, men tað er ikki vist, at tað er tað rætta fyri setrið. Eg haldi, at vit heldur skulu skipa soleiðis fyri, at vit fáa sum mest burtur úr evnunum hjá te einstaka á setrinum í komandi tíðum. Vit mugu fara at seta fólk við til granskarar, tí er tað so harmiligt, at granskingarstyrkirnir eru skornir burtur.

Vit mugu leggja okkum meira eftir konkretum samarbeiði, har tað ber til. Ein stór forðing fyri at fáa t.d. megindeildina fyri hugvisindi at fungera er, at deildin er spjodd, at Soguvísindadeildin heldur til uppi undir Varða og Føroyamálsdeildin niðri á Debesartroð.

At fáa Soguvísindadeildina og Føroyamálsdeildina undir somu lón má verða eitt aðalmál og annars at gera leiðina millum náttúruvísindi og hugvísindi so stutta sum gjørligt. Við øðrum orðum at fáa setrið til at virka sum eina heild, landi, lesandi

Hvat varð av vindorkuútbýggingini?

Eiga í størri mun at troyta náttúruorkukeldur okkara

Innflutta rávøran til orkuframleiðslu tyngir bæði húsarhald og virkir.

Tordur Niclasen lögtingsmaður hevur á tingi sett Svend Aa. Ellefsen lands-

Tordur Niclasen, lögtingsmaður - spyr landsstýrið, um nokur itøkilig ætlan fyrliggur hjá okkum.

stýrimanni fyrispurning um hvat rávøran til orkuframleiðslu tyngir bæði húsarhald og virkir.

Spurt verður, hvørjar itøkiligar ætlanir, landsstýrið hevur víðvíkjandi vindmylluorku her á landi, og um tað kann ventast, at farið verður av álvara í gongd við at troyta hesa orkukeldu.

Grannalondini útbýggja vindorkuna

Í víðmerkingunum verður vist á, at SEV sum kunnugt hevur einkarrætt til elframleiðslu her á landi og hevur í hesum sambandi gjørt stórar íløgur til útbýgging av tí náttúrligu orkukelduni, sum vatnorkan má sigast at vera.

Til tess at nokta henda tørv brúkarans sigur Tordur tað hava verið neyðugt við stóðugum útbýggingum og er, hvat skilst, ætlan SEV's víðvíkjandi vatnorku ikki lókin, men verður í nærmastu framtíð helst hildið

fram við útbýggingini í Eysturoy. Onnur náttúrlig orkukelda er streymorkan, og eru kanningar í Vestmanna-sundi gjørdar hesum víðvíkjandi. Vist verður á, at í grannalondum okkara er onnur orkukelda í stóðugari menning, nevniliga vindorkan, har vindmyllur í hopatali eru tiknar í nýtslu.

Bilig orka

El-prisurin her á landi er

høgur, og tyngir hetta í stóran mun bæði húsarhald og virkir, sum frammanundan hava trupult við at fáa endarnar at røkka.

—Tí atti tað at havt áhuga landsstýrisins at virka fyri, at so bilig orka sum gjørligt í stóran mun kom at verða tøk, soleiðis at umframt húsarhaldini, eisini virkini komu at hava betri fortreytir at fota sær - og í stóran mun at verða kappingarfør, sigur Tordur Niclasen.

Hvat vindorku víðvíkur,

Vindmylla - Grannalond okkara eru seinastu tíðina í størri mun farin at troyta heimliga náttúruorkukeldur. Vindorkan er tydingarmikil liður í hesi nýggju orkuutvinnan.

framléiddan kvr.

Minni heft at innfluttari rávøru

— At náttúrligu orkukeldurnar her á landi í størri móguligan mun verða troyttar, ger okkum sum tjóð minni bundin at innfluttari rávøru, vit í tonsatali nýta í el-framleiðsluni, og má hetta í sjálvum sær eisini tala fyri skilagoðari útbýgging á hesum øki, sigur Tordur Niclasen. pn

Fyrilestur fyri vinnulívsfólki

Umframt at vitja føroyskar fyrirkur, sum Limes Consulting arbeidir fyri, skal Arne Rishæk Kristiansen halda fyrilestur fyri vinnulívsfólki á handilsskúlanum í Havn. Limes Consulting - sum P. Mercant í Klaksvík seinastu try ári hevur samstarvað við - er ráðgevarafyrirtøka hjá bæði privata vinnulívinum í Danmark og í útlandum, umframt at ráðgeva státi, amtum og kommunum. - Fyrirtøkan hevur 25 ár á baki.

Í januar mánaði í ár vitjaði Arne Rishæk Kristiansen á Limes Consulting í Føroyum í sambandi við, at fyrirtøkan hevur fleiri ráðgevarauppgávur her á landi. Hann helt tað fyrilestur á Tekniska Skúla í Klaksvík fyri vinnulívsfólki, og stóru áhugi var fyri hesum fyrlestri.

Í tíðindaskrivi sigur stjórnin fyri P. Mercant, Jógvan við Keldu, at frá týsdegi 16. apríl til leygardagin 20. apríl vitjar hann aftur, og tað skal hann umframt at vitja fyrirtøkur, eisini halda fyrilestur á handilsskúlanum við Marknagilsvegin í Havn mikukvöldið 17. apríl kl. 19.00 við evnunum: "Hesar broytingartíðir".

Umframt vanligu ráðgeving, samstarvar Limes eisini við vølkendar fyrirtøkur innan t.d. persónsmenning og tað, ið vit van-

liga kalla "team-building" undir navninum INTERPROFIL, ið atekur sær "design management", tað vil m.a. siga, sum leggur tilrættis reklamu, eyðkenni hjá fyrirtøkum, býmerki, litir og onnur framerki. Hetta hevur sölufremjandi endamáli. - Millum kundarnar hjá Interprofil eru best kendu fyrirtøkur í Skandinavia.

Limes samstarvar eisini við fyrirtøkur innan samskifti, vindorku o.s.fr.

Hjálpið kurdunum

1 mió. kr. sum humaniter hjálpið til menningarhjálpið.

Niels Pauli Danielsen lögtingsmaður hevur vegna Kristiliga Fólkaflokkin lagt uppskot fyri tingið til samtykt um at lata 1 mió. kr. til kurdarnar úr Irak sum neyðhjálpi.

Peningurin skal fáast til vegar úr grunnum til menningarhjálpið, og skotið verður upp at áleggja landsstýrinum og figgarnevndini at lata henda pening gjøgnum Neyðhjálpi Fólkakirkjunnar og Reyða Kross helvt um helvt.

Flokkurin visir á, at vit øll eru kunnug um tann sorgarlek, sum í hesum døgum fer fram á markinum millum Irak og grannalondini, og tað jagstran, sum serliga er kurdunum fyri eftir kríggj við Persiafloðvan.

